

PHÒNG, CHỐNG TIÊU CỰC TRONG CÁN BỘ, ĐẢNG VIÊN: NHẬN DIỆN TRÚNG, HÀNH ĐỘNG ĐÚNG

TS. NGUYỄN THỊ THẢO*

Tóm tắt: Trong quá trình lãnh đạo công cuộc đổi mới và phát triển đất nước, Đảng Cộng sản Việt Nam luôn khẳng định vai trò tiên phong, dẫn dắt dân tộc đi đến những thắng lợi vĩ đại. Song, thực tế hiện nay cho thấy, một bộ phận cán bộ, đảng viên có biểu hiện phai nhạt lý tưởng, giảm sút ý chí, suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa”, tham nhũng, lãng phí, tiêu cực, trở thành một trong những nguy cơ lớn đối với Đảng cầm quyền. Bước vào kỷ nguyên phát triển mới, để Đảng vững mạnh, dân tộc trường tồn, toàn Đảng, toàn dân, toàn quân cần tiếp tục quyết tâm phòng, chống tiêu cực trong đội ngũ cán bộ, đảng viên, trong đó nhận diện trúng và hành động đúng là yêu cầu sống còn, cấp bách.

Từ khóa: cán bộ, đảng viên; phòng, chống tiêu cực; nhận diện trúng; hành động đúng

Ngày nhận: 09/5/2025

Ngày phản biện: 27/5/2025

Ngày duyệt đăng: 15/6/2025

Tiêu cực trong cán bộ, đảng viên là nhận thức, hành vi trái với mục tiêu, lý tưởng, chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, trái với đạo đức cách mạng, chuẩn mực đạo đức xã hội, truyền thống văn hóa tốt đẹp của dân tộc. Đây là vấn đề phức tạp, nhạy cảm, biểu hiện trên nhiều bình diện, cấp độ khác nhau, từ lệch lạc trong nhận thức đến sai trái trong hành động. Vì vậy, chống tiêu cực trong cán bộ, đảng viên là một cuộc chiến cam go, đòi hỏi sự kiên trì, quyết tâm và đồng lòng

của toàn Đảng, toàn dân, toàn quân, gắn với trách nhiệm đạo đức, văn hóa của mỗi cán bộ, đảng viên. Nhận diện trúng các biểu hiện tiêu cực trong cán bộ, đảng viên là “bắt bệnh” để “trị bệnh”, góp phần xây dựng đội ngũ cán bộ, đảng viên trong sạch, vững mạnh.

1. “Nhận diện trúng” tiêu cực trong cán bộ, đảng viên - chủ động “bắt bệnh”

Theo Đại từ điển tiếng Việt, “tiêu cực” dùng để chỉ những hiện tượng không lành mạnh, có tác dụng xấu¹. Tiêu cực trong cán bộ, đảng viên có quá trình chuyển biến từ thấp đến cao, từ đơn giản đến phức tạp, từ dễ nhận diện đến khó nhận diện, thể hiện từ nhận thức đến hành động. Dù ở bất kỳ hình thức nào, cán bộ,

* Tạp chí Khoa học Chính trị.

đảng viên tiêu cực cũng trở thành những “con sâu mọt”, đục khoét của công, làm suy giảm niềm tin của nhân dân, làm suy yếu Đảng và cản trở sự phát triển của đất nước. Vì vậy, nhận diện trúng tiêu cực trong cán bộ, đảng viên đòi hỏi phải thấu suốt những mầm mống tiêu cực ẩn sâu trong nhận thức, len lỏi trong hành động của mỗi cán bộ, đảng viên.

Trên phương diện nhận thức: Tiêu cực trong nhận thức của cán bộ, đảng viên chính là mầm mống hình thành tiêu cực trong hành vi, thể hiện trên các phương diện tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, quyền lực, trách nhiệm. Đó là nhận thức mơ hồ, dao động, lệch lạc về mục tiêu, lý tưởng độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội, về nền tảng tư tưởng, các nguyên tắc tổ chức và hoạt động của Đảng, về Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa, về chủ trương đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước...; đề cao lợi ích cá nhân, lối sống xa hoa, hưởng thụ; nhận thức sai lệch về quyền và trách nhiệm, dẫn đến tha hóa quyền lực, thờ ơ, vô cảm, vô trách nhiệm, thậm chí cửa quyền, hách dịch, đùn đẩy, né tránh trách nhiệm. Những biểu hiện tiêu cực này ẩn sâu trong nhận thức, dù chưa được bộc lộ thành hành động nhưng âm thầm làm tha hóa cán bộ, đảng viên, tạo điều kiện để nảy sinh hành vi tiêu cực. Do nhận thức lệch lạc, cán bộ, đảng viên mất phương hướng, mất vai trò tiên phong, gương mẫu, xa rời bản chất của người cộng sản.

Trên phương diện hành vi: Tiêu cực trong hành vi của cán bộ, đảng viên trước hết biểu hiện ở việc nói, viết và làm trái với quy định của Đảng, pháp luật của Nhà nước, truyền thống văn hóa, đạo đức dân tộc, chuẩn mực

đạo đức cách mạng, đi ngược lại với lợi ích của Tổ quốc và nhân dân. Tiêu cực trong hành vi của cán bộ, đảng viên biểu hiện ở việc làm sai chức trách, nhiệm vụ được giao, không gắn bó mật thiết với nhân dân; không thực hiện tốt các nguyên tắc tổ chức và hoạt động của Đảng, với nhiều biểu hiện ở các tầng nấc khác nhau, từ vi phạm của cá nhân đến vi phạm của tập thể, từ vi phạm ít nghiêm trọng đến nghiêm trọng... Tiêu cực trong hành động của cán bộ, đảng viên ảnh hưởng trực tiếp đến uy tín của tổ chức, cá nhân nói riêng, của Đảng và hệ thống chính trị nói chung.

Nhận diện những tiêu cực trong hành vi của cán bộ, đảng viên dựa vào các văn bản của Đảng như Nghị quyết Trung ương 4 khóa XII với 27 biểu hiện suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa”; Quy định số 37-QĐ/TW ngày 25/10/2021 của Ban Chấp hành Trung ương về những điều đảng viên không được làm; các quy định của Đảng về phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực. Bên cạnh đó, tiêu cực trong hành động của cán bộ, đảng viên còn được nhận diện theo từng lĩnh vực, nhất là những lĩnh vực nhạy cảm, trong đó: 19 hành vi tham nhũng, tiêu cực trong công tác cán bộ²; 21 hành vi tham nhũng, tiêu cực trong công tác kiểm tra, giám sát, thi hành kỷ luật đảng và trong hoạt động thanh tra, kiểm toán (và các hành vi tiêu cực khác theo quy định)³; 28 hành vi tham nhũng, tiêu cực trong hoạt động điều tra, truy tố, xét xử, thi hành án⁴; 5 hành vi tiêu cực trong công tác xây dựng pháp luật⁵; 13 hành vi tham nhũng, tiêu cực trong quản lý, sử dụng tài chính công;

10 hành vi tham nhũng, tiêu cực trong quản lý, sử dụng tài sản công⁶... Có thể khẳng định, những hành vi tiêu cực trong từng lĩnh vực gắn liền với hành vi tiêu cực của cán bộ, đảng viên, nhất là của những người có chức, có quyền, được giao quyền, ủy quyền.

Bên cạnh đó, ngày 01/8/2022, Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng, tiêu cực ban hành Hướng dẫn số 25-HD/BCĐTW về một số nội dung về công tác phòng, chống tiêu cực xác định rõ: “Tiêu cực của cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức là những hành vi trái với Điều lệ, Cương lĩnh, nghị quyết, quy chế, quy định, chỉ thị, kết luận... của Đảng (gọi chung là chủ trương, đường lối, quy định của Đảng), pháp luật của Nhà nước, Điều lệ của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, các tổ chức chính trị - xã hội và các tổ chức Hội do Đảng, Nhà nước giao nhiệm vụ; các chuẩn mực đạo đức, quy tắc ứng xử, truyền thống văn hóa tốt đẹp của dân tộc, gây ảnh hưởng xấu đến uy tín của Đảng, Nhà nước, làm tha hóa đội ngũ cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức, làm giảm sút niềm tin của nhân dân, cản trở quá trình phát triển kinh tế - xã hội. Trong đó, biểu hiện rõ nét nhất của tiêu cực là suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống của cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức, trước hết là cán bộ lãnh đạo, quản lý các cấp trong hệ thống chính trị”⁷.

Trên cơ sở các quy định của Đảng, Nhà nước đã thể chế hóa thành các văn bản pháp luật để tổ chức thực hiện trong toàn xã hội, như: pháp luật về phòng, chống tham nhũng; Nghị định số 130/2020/NĐ-CP ngày 30/10/2020 của Chính phủ về kiểm soát tài sản, thu nhập của người có chức vụ, quyền hạn

trong cơ quan, tổ chức, đơn vị; Nghị định số 112/2020/NĐ-CP ngày 18/9/2020 của Chính phủ về xử lý kỷ luật cán bộ, công chức, viên chức; Nghị định số 71/2023/NĐ-CP ngày 20/9/2023 của Chính phủ sửa đổi, bổ sung một số điều của Nghị định số 112/2020/NĐ-CP ngày 18/9/2020 về xử lý kỷ luật cán bộ, công chức, viên chức. Qua đó, có thể thấy những biểu hiện hành vi tiêu cực của cán bộ, công chức, viên chức, như: vi phạm các quy định về nghĩa vụ của cán bộ, công chức, viên chức với 33 hành vi; vi phạm các quy định về những việc cán bộ, công chức, viên chức không được làm với 14 hành vi; vi phạm nội quy, quy chế của cơ quan, tổ chức, đơn vị; vi phạm đạo đức, lối sống với 11 hành vi; vi phạm pháp luật khác khi thi hành công vụ với hơn 950 hành vi được quy định trong 120 đạo luật; vi phạm pháp luật hình sự⁸.

Hiện nay, trước tác động của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư, tiêu cực trong cán bộ, đảng viên có những biểu hiện tinh vi, khó nhận diện, tác động trực tiếp đến việc thực hiện mục tiêu phát triển đất nước trong kỷ nguyên mới. Đó là biểu hiện “ngại” dẫn đến “chậm” thích ứng với yêu cầu của chuyển đổi số, bảo thủ, trì trệ trong công việc, trong khi đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số là ưu tiên hàng đầu để phát triển nhanh lực lượng sản xuất, là “chìa khóa” để bước vào kỷ nguyên số. Nghị quyết số 57-NQ/TW ngày 22/12/2024 của Bộ Chính trị về đột phá phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số quốc gia xác định: “Chuyển đổi số quốc gia là đột phá quan trọng hàng đầu, là động lực chính để phát triển nhanh lực lượng sản xuất hiện đại, hoàn thiện quan hệ

sản xuất, đổi mới phương thức quản trị quốc gia, phát triển kinh tế - xã hội, ngăn chặn nguy cơ tụt hậu, đưa đất nước phát triển bứt phá, giàu mạnh trong kỷ nguyên mới”. Vì vậy, ngại thay đổi, chậm thích ứng với yêu cầu của chuyển đổi số chính là một trong những biểu hiện tiêu cực trong cán bộ, đảng viên, ảnh hưởng không nhỏ đến chất lượng, hiệu quả công việc, dẫn đến sự chậm trễ, phiền hà, phức tạp cho người dân. Tình trạng thiếu trách nhiệm xã hội trên không gian mạng là biểu hiện tiêu cực phổ biến trong thời đại số. Đó là việc lãng phí thời gian để “sống ảo”, giải trí, mua sắm, tham gia các hội, nhóm mà thờ ơ với những thông tin, quan điểm sai trái của các thế lực thù địch, tư tưởng lệch lạc của cán bộ, đảng viên; tùy tiện chia sẻ, phát ngôn không chuẩn mực trên không gian mạng... Có trường hợp tham gia các hội, nhóm kín không phù hợp với chuẩn mực đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên trong tình hình mới.

Những biểu hiện tiêu cực trong cán bộ, đảng viên không chỉ được đề cập trong các văn bản của Đảng, Nhà nước, mà thực tế đã hiện diện ở nhiều nơi, nhiều cấp, nhiều ngành. Thời gian qua, đã có nhiều vụ án tham nhũng, lãng phí, tiêu cực được phát hiện và xử lý, như: Tập đoàn Vạn Thịnh Phát, Tân Hoàng Minh, vụ án Việt Á, Tập đoàn Phúc Sơn...; những vi phạm liên quan đến đấu thầu, tình trạng câu kết, thông đồng, móc ngoặc giữa cán bộ, công chức với doanh nghiệp để trục lợi, làm thất thoát hàng nghìn tỷ đồng của Nhà nước và nhân dân... Sai phạm của các tổ chức và cá nhân trong những trường hợp này đều gắn với lợi ích nhóm, ảnh hưởng đến uy tín của Đảng, Nhà nước và làm suy giảm

niềm tin của nhân dân, là cơ hội để các thế lực thù địch chống phá, xuyên tạc.

Những biểu hiện tiêu cực trong cán bộ, đảng viên do nguyên nhân khách quan và chủ quan, trong đó “nguyên nhân sâu xa, chủ yếu của tình trạng suy thoái ở một bộ phận cán bộ, đảng viên trước hết là do bản thân những cán bộ, đảng viên đó thiếu tu dưỡng, rèn luyện; lập trường tư tưởng không vững vàng, hoang mang, dao động trước những tác động từ bên ngoài; sa vào chủ nghĩa cá nhân ích kỷ, hẹp hòi, bị cám dỗ bởi các lợi ích vật chất, không làm tròn trách nhiệm, bổn phận của mình trước Đảng, trước dân”⁹. Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng đã chỉ rõ: “Không chỉ đấu tranh phòng, chống tham nhũng trong lĩnh vực kinh tế mà quan trọng hơn phải chống tiêu cực trong cả lĩnh vực tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống. Hai cái này nó có liên quan đến nhau, sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống mới dẫn đến tham nhũng, đây mới là cái gốc, cái cơ bản cần phải chống. Cái lợi ích kinh tế thường gắn liền với quyền lợi chính trị, chức quyền, với sự hư hỏng về đạo đức, lối sống”¹⁰. Vì vậy, nhận diện trúng tiêu cực trong cán bộ, đảng viên là cơ sở để thực hiện biện pháp phòng, chống tiêu cực hiệu quả.

2. “Hành động đúng” - quyết tâm “trị bệnh”

Hành động đúng trong cuộc đấu tranh phòng, chống tiêu cực đòi hỏi sự quyết tâm của Đảng, Nhà nước, sự tham gia chủ động, tích cực của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, các tổ chức chính trị - xã hội và nhân dân. Mỗi chủ thể cần hành động đúng, gắn với vai trò,

trách nhiệm cụ thể trong cuộc đấu tranh phòng, chống tiêu cực.

Một là, xây dựng và hoàn thiện thể chế về phòng, chống tiêu cực.

Đảng và Nhà nước là chủ thể trực tiếp xây dựng thể chế phòng, chống tiêu cực. Với quyết tâm chính trị cao, Đảng, Nhà nước đã ban hành nhiều văn bản quy định về hoạt động phòng, chống tiêu cực của các tổ chức, cá nhân, phù hợp với từng ngành, từng lĩnh vực.

Đối với phòng, chống tiêu cực trong tổ chức, Đảng và Nhà nước đã ban hành nhiều văn bản, từ Điều lệ Đảng, các văn bản pháp luật, các quy chế làm việc, quy định cụ thể về tổ chức, bộ máy, chức năng, nhiệm vụ, trách nhiệm, mối quan hệ công tác của các tổ chức và cá nhân trong Đảng và hệ thống chính trị; quy định về kiểm tra, giám sát, kỷ luật đảng; quy định về kiểm điểm, đánh giá, xếp loại tập thể, cá nhân trong hệ thống chính trị; quy định mức độ vi phạm và hình thức xử lý kỷ luật đối với các tổ chức đảng.

Đối với phòng, chống tiêu cực trong cán bộ, đảng viên, nhất là cán bộ lãnh đạo, quản lý, khung khổ thể chế của Đảng và Nhà nước ngày càng cụ thể, bảo đảm rõ đối tượng, đúng hành vi, đúng thẩm quyền, trách nhiệm của từng tổ chức, cá nhân trong phòng, chống tham nhũng, tiêu cực gắn với từng ngành, từng lĩnh vực. Đảng đã ban hành các quy định cụ thể về những điều đảng viên không được làm, về xử lý kỷ luật đảng viên vi phạm, về quyền, trách nhiệm của người đứng đầu trong các mặt công tác...

Bên cạnh các quy định đối với các tổ chức trong Đảng và hệ thống chính trị, Đảng đã

ban hành các văn bản nhằm phát huy vai trò của các tổ chức chính trị - xã hội và nhân dân trong phòng, chống các biểu hiện tiêu cực. Đó là các quy định về vai trò giám sát, phản biện xã hội của Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức chính trị - xã hội đối với hoạt động của các tổ chức đảng, đảng viên, cán bộ¹¹; quy định về phát huy vai trò của nhân dân trong đấu tranh ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái, “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa trong nội bộ”¹²; quy định về bảo vệ người đấu tranh chống tham nhũng, tiêu cực¹³. Như vậy, việc xây dựng và hoàn thiện thể chế về phòng, chống tiêu cực thể hiện rõ quyết tâm của Đảng và toàn xã hội, là cơ sở chính trị, pháp lý quan trọng để thực hiện hiệu quả các biện pháp phòng, chống tiêu cực. Nhờ đó, nhiều vụ án tham nhũng lớn, phức tạp được phát hiện và xử lý kịp thời, góp phần củng cố uy tín của Đảng và niềm tin của nhân dân đối với Đảng và Nhà nước.

Tuy nhiên, thể chế về phòng, chống tiêu cực chưa bao quát tất cả các lĩnh vực, đối tượng. Một số chủ trương, định hướng của Đảng chưa được thể chế hóa kịp thời, đầy đủ... Chất lượng pháp luật chưa đáp ứng yêu cầu thực tiễn¹⁴. Vì vậy, vấn đề đặt ra là phải kịp thời hoàn thiện thể chế về phòng, chống tiêu cực trong cán bộ, đảng viên với những biện pháp cụ thể: (1) Xây dựng bộ tiêu chí đánh giá biểu hiện tiêu cực trong cán bộ, đảng viên. Dựa trên việc đánh giá những tác động tiêu cực của mặt trái cơ chế thị trường, ảnh hưởng của hội nhập quốc tế đến nhận thức, ý thức, trách nhiệm của cán bộ, đảng viên và việc dự báo, nhận diện những biểu hiện tiêu cực trong nhận thức và hành động

của cán bộ, đảng viên, cần tích hợp trong bộ tiêu chí cụ thể, bảo đảm bao quát, toàn diện; (2) Quy định thẩm quyền, trách nhiệm của các chủ thể trong việc nhận diện những biểu hiện tiêu cực trong cán bộ, đảng viên gắn với cuộc cách mạng tinh gọn bộ máy và chuyển đổi số; (3) Hoàn thiện các quy định về bảo vệ người phản ánh, tố cáo tiêu cực, trong đó cần có cơ chế bảo vệ người tố cáo; quy định định mức khen thưởng người tố cáo đúng; (4) Quy định triển khai ứng dụng “Công dân số” để tiếp nhận phản ánh tiêu cực, triển khai hồ sơ cán bộ số để cán bộ, đảng viên cập nhật kết quả thực hiện nhiệm vụ định kỳ; (5) Xây dựng hệ thống quản lý trực tuyến, quản lý tài sản công, quản lý thông tin của cán bộ, công chức bảo đảm công khai, minh bạch, tích hợp; (6) Quy định về thực hành văn hóa liêm chính trong cán bộ, đảng viên.

Hai là, các tổ chức, lực lượng chủ động phối hợp phòng, chống tiêu cực.

Đối với các biện pháp phòng, chống tiêu cực từ bên trong, các cấp ủy, tổ chức đảng tăng cường tuyên truyền, giáo dục cán bộ, đảng viên và nhân dân về các biểu hiện tiêu cực. Cấp ủy, ủy ban kiểm tra các cấp thực hiện nghiêm công tác kiểm tra, giám sát, kiểm soát quyền lực và xử lý những trường hợp vi phạm. Hằng năm, các cấp ủy, ủy ban kiểm tra các cấp ban hành chương trình, kế hoạch và tổ chức thực hiện nhiệm vụ kiểm tra, giám sát, qua đó phát huy ưu điểm, phát hiện hạn chế, khuyết điểm, vi phạm và kịp thời xử lý kỷ luật nghiêm minh. Năm 2024, cấp ủy các cấp và chi bộ đã thi hành kỷ luật 410 tổ chức đảng và 17.562 đảng viên, trong đó có 3.246 cấp ủy viên (chiếm 18,48%)¹⁵. Trong

thời gian tới, để nâng cao hiệu quả công tác phòng, chống tiêu cực, cần tăng cường tính tự giác tu dưỡng, rèn luyện và phát huy vai trò, trách nhiệm nêu gương của cán bộ, đảng viên trong thực hiện các quy định về trách nhiệm nêu gương, quy định về chuẩn mực đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên¹⁶ và các quy định về kiểm tra, giám sát việc tu dưỡng, rèn luyện, thực hiện trách nhiệm nêu gương của cán bộ, đảng viên.

Đối với các biện pháp phòng, chống tiêu cực từ bên ngoài, Mặt trận Tổ quốc, các tổ chức chính trị - xã hội và các tầng lớp nhân dân chủ động, tích cực phát huy vai trò trong phòng, chống tiêu cực. Các địa phương sáng tạo trong thiết lập các kênh tiếp dân, đối thoại với nhân dân. Thành phố Hà Nội triển khai ứng dụng iHanoi để tiếp nhận và giải quyết phản ánh của nhân dân về các lĩnh vực của đời sống dân sinh; Thành ủy Thành phố Hồ Chí Minh ban hành Quy định số 1374-QĐ/TU ngày 01/12/2017 về quy trình giải quyết thông tin phản ánh liên quan các tập thể, cá nhân suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, vi phạm quy định của Đảng, pháp luật của Nhà nước...

Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả đạt được trong thực hiện các biện pháp phòng, chống tiêu cực, vẫn còn tình trạng một số cấp ủy, chính quyền, cán bộ, đảng viên chưa kiên quyết, triệt để phòng, chống tiêu cực. Việc phối hợp giữa các cơ quan, tổ chức trong quản lý cán bộ, đảng viên cũng như trong kiểm tra, giám sát, xử lý vi phạm chưa chặt chẽ, thiếu sức răn đe. Một số địa phương chậm ứng dụng công nghệ số trong phát hiện tiêu cực. Do đó, cần triển khai các biện pháp đồng bộ, sáng tạo

trong phòng, chống tiêu cực: (1) Chuyển đổi số và tích cực ứng dụng khoa học - công nghệ để đổi mới phương thức điều hành, quản trị; (2) Đổi mới nội dung, hình thức tuyên truyền về công tác phòng, chống tiêu cực để nâng cao nhận thức xã hội, từ đó phát huy tính chủ động, tích cực tham gia nhận diện trúng tiêu cực trong cán bộ, đảng viên; (3) Quản lý toàn diện đội ngũ cán bộ, đảng viên, lựa chọn đối tượng, đổi mới nội dung, quy trình kiểm tra, giám sát phù hợp với từng chức danh cán bộ. Tổng Bí thư Tô Lâm chỉ rõ: “Tập trung khắc phục trình trạng một bộ phận cán bộ, công chức, viên chức né tránh, đùn đẩy, thờ ơ, vô cảm, làm việc qua loa, đại khái, kém hiệu quả, sợ sai, sợ trách nhiệm trong thực thi công vụ; không dám tham mưu, không ra quyết định, không dám đương đầu với khó khăn trong thực hiện nhiệm vụ được giao”¹⁷; (4) Thiết lập hệ thống giám sát trực tuyến dựa vào trí tuệ nhân tạo đối với việc kê khai tài sản, kết quả xử lý công việc, đăng tải, phát ngôn, chia sẻ trên không gian mạng; (5) Phối hợp với cơ quan báo chí và phát huy vai trò của nhân dân trong tuyên truyền về những tấm gương phòng, chống tiêu cực; mở rộng kênh tiếp nhận thông tin tiêu cực như tổng đài, hộp thư; ứng dụng truyền thông số để tuyên truyền và công khai kết quả xử lý vi phạm; phát huy vai trò của nhân dân trong giám sát trực tiếp; (6) Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức chính trị - xã hội thực hiện tốt vai trò giám sát và phản biện xã hội đối với cán bộ, đảng viên.

Ba là, cán bộ, đảng viên nêu cao tinh thần tự soi, tự sửa.

Thời gian qua, toàn Đảng nói chung và mỗi cán bộ, đảng viên nói riêng đã nỗ lực, quyết

tâm trong công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, góp phần củng cố, tăng cường niềm tin của nhân dân và thể hiện quyết tâm chính trị của Đảng. Đa số cán bộ, đảng viên thực hiện tốt nguyên tắc tự phê bình và phê bình để nhận diện, “bắt bệnh” chính mình trước khi “bắt bệnh” cho người khác theo lời dạy của Chủ tịch Hồ Chí Minh: “Thang thuốc hay nhất là *thiết thực phê bình và tự phê bình*”¹⁸, trong đó tự phê bình là biện pháp tốt nhất để “bắt bệnh”. Đa số cán bộ, đảng viên thực hiện tốt trách nhiệm trong công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng, thực hiện nghiêm quy định về những điều đảng viên không được làm, thực hiện tốt trách nhiệm nêu gương, góp phần quan trọng trong phòng, chống tiêu cực.

Tuy nhiên, vẫn còn một bộ phận cán bộ, đảng viên thiếu tu dưỡng, rèn luyện, chưa thực hiện tốt trách nhiệm nêu gương, thậm chí vi phạm các quy định của Đảng, pháp luật của Nhà nước... Tình trạng suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống của cán bộ, đảng viên chưa được đẩy lùi. Do đó, để phòng, chống tiêu cực hiệu quả, mỗi cán bộ, đảng viên phải “hành động đúng”, cụ thể: (1) Nâng cao tinh thần trách nhiệm, giữ vững danh dự, lòng tự trọng của người đảng viên, luôn tự soi, tự sửa. Qua tự soi, tự sửa, cán bộ, đảng viên kịp thời nhận diện những biểu hiện tiêu cực trong nhận thức để điều chỉnh, uốn nắn, không để hình thành hành vi tiêu cực; (2) Gương mẫu thực hiện quy định của Đảng và tuân thủ pháp luật của Nhà nước; thực hiện nghiêm các nguyên tắc tổ chức và hoạt động của Đảng, Quy định số 144-QĐ/TW ngày 09/5/2024 về chuẩn mực đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên trong giai đoạn

mới; (3) Thực hành liêm chính, không tham nhũng, lãng phí, tiêu cực; (4) Chủ động trong thực hiện chuyển đổi số, trách nhiệm số, công khai các hoạt động trên nền tảng số.

Tóm lại, phòng, chống tiêu cực trong cán bộ, đảng viên là cuộc đấu tranh lâu dài và phức tạp, đòi hỏi sự kiên trì, bền bỉ với quyết tâm cao, nỗ lực lớn và sự đồng lòng của toàn Đảng, toàn dân, toàn quân, toàn xã hội. Nhận diện trúng đề “bắt đúng bệnh”, hành động đúng đề “trị tận gốc” tiêu cực là cơ sở quan trọng để xây dựng Đảng và hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh, đưa đất nước vững bước tiến vào kỷ nguyên phát triển mới. ♦

1. Nguyễn Như Ý: *Đại từ điển tiếng Việt*, Nxb. Văn hóa - Thông tin, Hà Nội, 1998, tr. 1640.
2. Xem Quy định số 114-QĐ/TW ngày 11/7/2023 của Bộ Chính trị về kiểm soát quyền lực và phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong công tác cán bộ.
3. Xem Quy định số 131-QĐ/TW ngày 27/10/2023 của Bộ Chính trị về kiểm soát quyền lực, phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong công tác kiểm tra, giám sát, thi hành kỷ luật đảng và trong hoạt động thanh tra, kiểm toán.
4. Xem Quy định số 132-QĐ/TW ngày 27/10/2023 của Bộ Chính trị về kiểm soát quyền lực, phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong hoạt động điều tra, truy tố, xét xử, thi hành án.
5. Xem Quy định số 178-QĐ/TW ngày 27/6/2024 của Bộ Chính trị về kiểm soát quyền lực, phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong công tác xây dựng pháp luật.
6. Xem Quy định số 189-QĐ/TW ngày 08/10/2024 của Bộ Chính trị quy định về kiểm soát quyền lực, phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trong quản lý, sử dụng tài chính, tài sản công.
7. Hướng dẫn số 25-HD/BCĐTW ngày 01/8/2022 của Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng, tiêu cực về một số nội dung về công tác phòng, chống tiêu cực.
8. ThS. Bùi Thị Thu Huyền: “Phòng, chống tiêu cực trong cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức”, Trang thông tin điện tử Ban Nội chính Trung ương, ngày 28/9/2021, <https://noichinh.vn/nghien-cuu-trao-doi/202109/phong-chong-tieu-cuc-trong-can-bo-dang-vien-cong-chuc-vien-chuc-310119/>.

9. Nghị quyết số 04-NQ/TW ngày 30/10/2016 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng (khóa XII) về tăng cường xây dựng, chỉnh đốn Đảng, ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ.

10. “Tổng Bí thư: Chống tham nhũng phải đồng bộ với phòng, chống tiêu cực trong cả lĩnh vực tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống”, Cổng thông tin điện tử Học viện An ninh nhân dân, ngày 10/9/2021, <https://hvannd.edu.vn/bv/ct/5378/tong-bi-thu-chong-tham-nhung-phai-dong-bo-voi-phong-chong-tieu-cuc-trong-ca-linh-vuc-tu-tuong-chinh-tri-dao-duc-loi-song>.

11. Quy định số 124-QĐ/TW ngày 02/02/2018 của Ban Bí thư về giám sát của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, các tổ chức chính trị - xã hội và nhân dân đối với việc tu dưỡng, rèn luyện đạo đức, lối sống của người đứng đầu, cán bộ chủ chốt và cán bộ, đảng viên; Quy định số 217-QĐ/TW ngày 12/12/2013 của Bộ Chính trị ban hành Quy chế giám sát và phản biện xã hội của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và các đoàn thể chính trị - xã hội; Quy định số 218-QĐ/TW ngày 12/12/2013 của Bộ Chính trị ban hành quy định về việc Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, các đoàn thể chính trị - xã hội và nhân dân tham gia góp ý xây dựng Đảng, xây dựng chính quyền.

12. Kết luận số 54-KL/TW ngày 09/5/2023 của Ban Bí thư về tiếp tục thực hiện Quyết định số 99-QĐ/TW ngày 03/10/2017 của Ban Bí thư về tiếp tục phát huy vai trò của nhân dân trong đấu tranh ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái, “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ.

13. Quy định số 231-QĐ/TW ngày 17/01/2025 về bảo vệ người đấu tranh chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực.

14. Xem Nghị quyết số 66-NQ/TW ngày 30/4/2025 của Bộ Chính trị về đổi mới công tác xây dựng và thi hành pháp luật đáp ứng yêu cầu phát triển đất nước trong kỷ nguyên mới.

15. Xem “Hội nghị toàn quốc tổng kết công tác kiểm tra, giám sát của Đảng năm 2024; triển khai nhiệm vụ năm 2025”, Trang thông tin điện tử Ủy ban Kiểm tra Trung ương, ngày 19/12/2024, <https://ubkttw.vn/danh-muc/tin-tuc-thoi-su/hoi-nghi-toan-quooc-tong-ket-cong-tac-kiem-tra-giam-sat-cua-dang-nam-2024-trien-khai-nhiem-vu-nam-2025.html>.

16. Quy định số 101-QĐ/TW ngày 07/6/2012 của Ban Bí thư về trách nhiệm nêu gương của cán bộ, đảng viên, nhất là cán bộ lãnh đạo chủ chốt các cấp; Quy định số 08-QĐ/TW ngày 25/10/2018 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng về trách nhiệm nêu gương của cán bộ, đảng viên, trước hết là Ủy viên Bộ Chính trị, Ủy viên Ban Bí thư, Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương Đảng; Quy định số 144-QĐ/TW ngày 09/5/2024 của Bộ Chính trị về chuẩn mực đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên trong giai đoạn mới.

17. Xuân Kỳ: “Xây dựng đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức có đủ phẩm chất năng lực, uy tín, thực sự chuyên nghiệp, liêm chính”, Báo Nhân Dân điện tử, ngày 04/9/2024, <https://nhandan.vn/xay-dung-doi-ngu-can-bo-cong-chuc-vien-chuc-co-du-pham-chat-nang-luc-uy-tin-thuc-su-chuyen-nghiep-liem-chinh-post828373.html>.

18. Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2021, t. 5, tr. 302.